

Jaarverslag IVN Westerveld 2014

VERENIGING EN BESTUUR

IVN Westerveld heeft met 2014 een bloeiend jaar achter de rug met het vertrouwde scala van activiteiten van onze werkgroepen. Bijzonderheden dit jaar waren de korte cursus natuurfotografie, de Polenreis, en opgemerkt moet worden dat er grote opkomsten zijn bij natuurclub Ruinen, oktobermaand kindermaand en natuurwerkdag. Er waren er dit jaar meer onderwijsprojecten waar wij vrijwilligers aan geleverd hebben. Het ledenaantal is toegenomen. Het cursusaanbod speelt daarin een belangrijke rol. Er is werk verzet in het ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Maar dat is toekomstmuziek voor 2015.

Bestuur en leden in 2014

- Het bestuur bestaat uit 6 leden: Jan Nijman (voorzitter), Henk Barendsen (penningmeester), Ans Lutgerink (secretaris), Albert Raven (notulist), Mariken Hornman (waarnemend penningmeester), Albert Kerssies.
- Het bestuur heeft 6 keer vergaderd, heeft bij de vergadering van september Mark Tuit van IVN Drenthe uitgenodigd, was aanwezig bij de kennismaking vrijwilligersorganisaties met het nieuwe gemeentebestuur, en bij het overleg over groenbeheersplan van de gemeente.
- Op 15 mei kreeg IVN West Drenthe een onderscheiding. Jan Nijman mocht voor ons een waardecheque van 500 euro in ontvangst nemen van Unive West Drenthe.
- Contactpersonen met de werkgroepen:
  - Jan Nijman voor de adder, de website en natuurwerkdag,
  - Henk Barendsen voor de website, di IVN kraam, gidsen Dwingelderveld en nachtvinders,
  - Mariken Hornman voor de snuffelclub, natuurclub Ruinen, oktobermaand kindermaand en burens in het bos,
  - Ans Lutgerink voor scharrelkids
  - Albert Kerssies voor de blauwe brigade en werkgroep Vledderveld
  - Albert Raven stond voor gidsen Drent Friese woud en voor het inmiddels afgeronde project JP Seinenhof te Diever.
- Het ledenaantal van IVN Westerveld is gegroeid van 126 leden vorig jaar naar 140 leden (waaronder 5 gastleden en 5 donateurs) op 1 januari 2015. De cursus fotografie leverde 3 nieuwe leden op, en de aankondiging van de cursus Waar Wij Wonen leverde al voor de jaarwisseling 4 nieuwe leden op. In 2014 hebben 4 leden opgezegd.
- De informatieverstrekking naar de leden/donateurs vanuit het bestuur wordt verder door de secretaris verzorgd door e-mails, vaak in combinatie met een link naar onze website. Het bestuur vindt de informatievoorziening naar de leden daardoor wat te afstandelijk, en heeft het voornemen om tussen het verschijnen van de adders in 2015 een digitale nieuwsbrief uit te brengen.

Bestuursactiviteiten in 2014

Aktiviteiten/excursies voor leden:

- Op 5 januari de Nieuwjaarswandeling in het Kloosterveld onder leiding van Albert Kerssies.
- Op 15 januari de jaarlijkse digidiadraaideur. Het thema was water en dat leverde verrassende foto's op, ook van water"experimenten".
- Polenreis: 27 april t/m 4 mei, zie hiervoor de Adder van juni 2014. We gingen met een grote groep van bijna 40 mensen en de reis is prima verlopen.
- Op 14 juni excursie naar het Hunzedal, door Margreet van der Valk en Guido Nijland m.m.v Aline Kleikamp namens Drents Landschap.

- De seizoensafsluiting op 11 juli in het Holtingerveld. Albert Kerssies ontving ons met informatie over de Holtinger Poort en de schaapskudde. Theo Tan heeft ons vervolgens rondgeleid met informatie over de natuur, geologie, en historie van het Holtingerveld.
- Op 28 december is de jaarlijkse lange midwinterwandeling gehouden met een rondje Vledder, gecoördineerd door Kees van Hasselaar, en mede georganiseerd door Nel van der Laan, Mariken Hornman en Theo Tan.

Het IVN bestuur heeft contact over het groenbeheer met de gemeente Westerveld. Westerveld is niet alleen maar nationaal park. Ook buiten de nationale parken is groen. Dat is (in potentie) ook natuur. Daar liggen ook mogelijkheden om natuur te verbeteren. Na een oproep aan onze leden is er contact gezocht met de gemeente en zijn we uitgenodigd bij het overleg groenbeheersplan.

Werkgroepen middag 14 februari: de werkgroepenmiddag stond aanvankelijk gepland op 23 november 2013, maar moest verschoven worden naar 15 februari 2014. De opkomst was minder groot dan bij de 1^e werkgroepen middag in 2012. Het bestuur denkt dat er kennelijk minder behoefte aan is, en houdt contact via de contactpersonen

Regionaal overleg:

De jaarlijkse Regiodag (voorheen districtsdag) op 12 april werd dit jaar gehouden in Tiendeveen. Hoogeveen was in 2014 afdeling van dienst, en gastvrouw was voorzitter Grietje Loof. Aan de orde kwamen beleidspunten van IVN landelijk: het belang van IVN naar de derde financiers duidelijker aantonen, directe informatie en contact met Gidsen. 's Middags een lezing van Hans Dekker over de orchidee, biodiversiteit en ecologisch beheer.

Op 15 oktober 's avonds werd het bestuurlijk overleg gehouden van de afdelingen in Drenthe gehouden in Beilen, waarbij nieuwe activiteiten van de afdelingen en dus goede ideeën voor onze afdeling de revue passeerden. Hoogeveen inventariseerde alle eventueel subsidiabele initiatieven van de afdelingen, waaronder die van IVN Westerveld en Hoogeveen samen voor Oer=stoer.

BIJDRAGEN VAN DE WERKGROEPEN

De Adder

De redactie van de Adder bestaat uit Jan Nijman vanuit het bestuur, Jaap Stekelenburg, André van Es, Meindert Drijfholt, en Rien Cardol.

De adder van juni 2014 was grotendeels gewijd aan de ervaringen uit de Polenreis die interessant genoeg waren om te delen met al onze leden.

De adder van december 2014 kwam verlaat uit, maar hoort toch bij dit jaarverslag. Het had geen thema. Natuurverschijnselen als de muizenplaag, nieuwe projecten binnen en buiten de IVN werden belicht.

Werkgroep Korte Kursus

Na vele jaren is eind 2014 Geert Drogst gestopt bij onze werkgroep. We zullen hem missen. Onze werkgroep bestaat nu uit 3 man (eigenlijk 3 vrouw) namelijk: Diet Prinsen, Ria Duiven en Mariken Hornman.

- Lezing "Maakbare Natuur door Erik Wanders voor leden en niet-leden op 05 februari. Eric heeft een geheel eigen kritische visie op de 'maakbaarheid' van de natuur. Vele manieren waarop tegen de natuur kan worden aangekeken passeerden dan ook de revue. Dit met alle aandacht wat dit voor de biodiversiteit, recreatie en natuurbeleving in Drenthe kan betekenen. Het leverde in de volle zaal veel stof tot nadenken en discussie op.
- Dit voorjaar hebben we een korte cursus Natuurfotografie georganiseerd. Daar kwamen 21

deelnemers op af. Deze werd gegeven door Edo van Uchelen. Edo is van huis uit bioloog en daarnaast natuurfotograaf. In 2 lesavonden maakte hij ons, zowel beginnende als gevorderden fotografen, wegwijs in het omgaan met de digitale camera. Hij leerde ons kijken en afwegingen maken hoe tot een mooie en spannende foto te komen.

Bij het laatste onderdeel zijn we een zaterdagochtend het veld ingegaan om aan de hand van concrete opdrachten technische kennis en compositie te oefenen.

- Lezing “het Herbaricum Frisicum” op 26 november door Karst Meier voor leden en niet-leden. Karst beheert één van de grootste privécollecties van Europa. In zijn lezing vertelde hij over zijn passie voor planten in het algemeen en natuurlijk ook over die uit zijn herbaria. Een aantal voorbeelden van herbaria uit zijn collectie had hij meegenomen. Het riep bij velen oude herinneringen op aan onze eigen planten-verzamelingen van weleer.

Werkgroep Educatieve Kramen

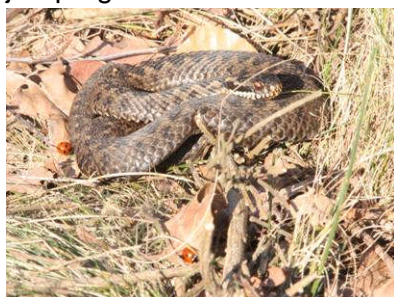
De werkgroep bestaat uit: Diet Prinsen, Marjan Bralten, Jeanette Heun, Henk Barendsen, Rieks Hoving. Dit jaar zijn we alleen op 9 augustus in actie gekomen op de Oogstdag in Lhee. We (Henk, Marjan, Jeanette en Diet) stonden met onze Oogstkraam op ons vaste plekje aan de rand van de Tieshof met als extra thema “biesies”, het vliegende en kruipende grut, dat toch zo belangrijk is voor de biodiversiteit. Naast ons houden we ook altijd een plekje vrij voor Wim Hadderingh van IVN Gieten, waar de natuurliefhebber een uitgelezen assortiment natuurboeken vinden kan. Onze deelname aan het Schaapsscheerdersfeest bij het Bezoekerscentrum Ruinen hebben we door omstandigheden laten schieten.

Gidsengroep Dwingelderveld

De werkgroep bestaat uit: Diet Prinsen, Marjan Bralten, Rieks Hoving, Henk Pook, Jan Mansier, Alie Zoer, Jan Arends, en Henk Barendsen.

Het beproefde jaarprogramma van het NP Dwingelderveld heeft weer gedraaid met in begin april en in mei de excursie Vroege Vogels, in mei en juli en augustus de nachtvlinders, de reeënwissels in juni-juli, en in augustus en september 3 x de vruchten excursie en tenslotte eind oktober nacht van de nacht. In totaal 11 excursies.

IVN Westerveld zorgt zelf voor de publiciteit, maar ook staan onze excursies in het jaarprogramma van de NP. Dit zorgt veelal voor voldoende deelname, zelfs tot meer dan 50 deelnemers bij één van de nachtvlinderexcursies.

De gidsengroep heeft inmiddels de “Adderwal” geheel opgeschoond. Deze wal is een bekende plaats waar adders overwinteren. De wal was voor het laatst zo’n 20 jaar geleden door leden van IVN Westerveld opgeschoond en de begroeiing maakte dat de adders te veel op de weg gingen opwarmen.

Het excursieprogramma voor 2015 is inmiddels opgesteld; de reeënexcursie wordt uitgebreid tot 5 excursies. Ook wordt het paard weer van stal gehaald; Inge gaat weer een excursie te paard geven.

Het programma met alle 16 excursies staat vermeld op de IVN-site.

Gidsengroep NP Drents Friese Wold

Deze werkgroep is op dit moment niet actief. Kees van Hasselaar fungeert als aanspreekfiguur bij aanvragen voor excursies. Dit jaar is er 1 excursie aangevraagd en uitgevoerd.

De Blauwe Brigade bestaat uit 16 vrijwilligers, daarvan zijn er 9 lid van IVN Westerveld: Frans van Dongen, Tineke Stekelenburg, Jaap Stekelenburg, Ietje Drijfholt, Meindert Drijfholt, Joan Jongepier, Inge Jager, Margreet van der Valk, Ton Rutten

De Blauwe Brigade plagt voor alle terreinbeheerders (Natuurmonumenten, Het Drents Landschap en SBB) in het NP Drents Friese Wold en NP Dwingelderveld. De Blauwe Brigade is sinds 2006 actief. De activiteiten bestaan jaarlijks uit:

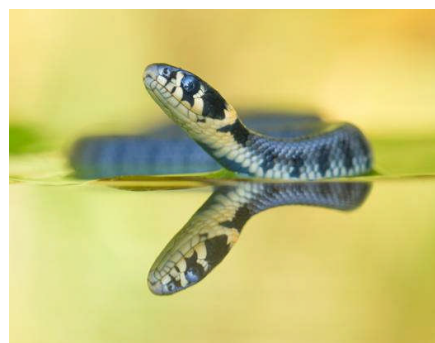
- Plagochtenden in de maanden september, oktober en november.
- De excursie met de vrijwilligers dit jaar was samen met Albert Kerssies.
- Op verzoek van terreinbeheerders nog een extra werkochtend verwijderen opslag ten behoeve van de vlinderroutes of vlindervegetatie.

Werkgroep Vledderveld

De Werkgroep Vledderveld is een enthousiaste en gezellige werkgroep, die van november tot maart zo'n zes keer buiten aan de slag gaat op het Vledderveld. We trekken boompjes, maken open plekken en bouwen reptielenhopen. Afgelopen seizoen hebben we flinke vorderingen geboekt. Landschapsbeheer Drenthe en Staatsbosbeheer ondersteunen ons met advies en gereedschap. Koffie en (slagroom)taart zijn steevast aanwezig in de pauze.

We werken van 10.00-14.00 op zaterdagen en woensdagen. Het werk is niet zwaar en je bent vrij om eerder te vertrekken. In april gaan we op excursie, om te zien wat al het werk ons heeft opgeleverd. Vorig jaar zagen we twee ringslangen en een jonge hazelworm. Met een stevig schepnet vinggen we enkele kamsalamanders en kleine watersalamanders. Op 11 april staat de volgende excursie op het programma. Als je overweegt om je bij ons aan te sluiten is dat een mooie gelegenheid om kennis te maken!

De werkgroep wordt gecoördineerd door Edo van Uchelen. Informatie en opgave excursie via: info@wildernistrek.nl

Natuurwerkdag op zaterdag 2 november

De werkgroep 'Organisatie Natuurwerkdag' bestaat uit Peter Haveman, Nelleke van der Veen en Mariken Hornman. Er was veel belangstelling voor de jaarlijkse natuurwerkdag: ruim 100 vrijwilligers, waarvan zo'n 65 kinderen, hebben meegedaan met het opschonen van de Kraaiheidepollen bij Appelscha en het aanleggen van 4 broeihopen voor ringslangen. Behalve vrijwilligers die zich via sites van Landschapsbeheer Nederland en IVN hadden opgegeven, waren er de Groenzoekers van IVN Ooststellingwerf, de scoutinggroepen De Biezenhutters uit Oosterwolde en de Schultegroep uit Diever. De organisatie was in handen van IVN-

Westerveld, Staatsbosbeheer en NP Drents Friese-Wold. Dit jaar was aanwezig Andries van der Veen als slangenexpert. Hij heeft veel verteld over adders en ringslangen. Ook heeft hij uitleg gegeven over het belang van broeihopen voor de voortplanting van ringslangen.

Naast het schonen van de heide van jonge berken en dennen (sommige dennen 4 meter hoog), heeft iedereen geholpen met het maken van broeihopen voor ringslangen. Hiervoor is een karrenvracht houtsnippers gebruikt, geleverd door SBB. Daaraan voegden wij de takjes van de afgezaagde boompjes toe. Het weer was geweldig: zonnig en 19°C. Het was een gezellige ochtend en er is veel werk verzet. Om de 'broei' in de slangenhopen goed op gang te krijgen hebben we samen met de Junior Rangers van het Drents-Friese Wold en weer met Andries van der Veen op 14 februari nog verse takken en houtsnippers toegevoegd. In oktober kan worden gekeken of ringslangen er in de zomer gebruik van hebben gemaakt. De jaarlijkse zorg voor deze broeihopen hebben we deze dag officieel overgedragen aan de Junior Rangers van het Drents-Friese Wold.

Snuffelklup Dwingeloo

Deze werkgroep bestaat uit Diet Prinsen, Margreet v/der Valk, Marijke Dijkstra, Ietje Drijfholt, Inge Jager, Joan Jongepier.

Anders dan de andere werkgroepen kunnen we bij de Snuffelklup niet een verslag over het kalenderjaar 2014 maken. We werken per schooljaar, we beginnen ieder jaar in september / oktober met een nieuw seizoen met nieuwe en hopelijk ook veel "oude" kinderen. Een dikke 40 kinderen hadden we afgelopen jaar 2013 - 2014 op onze lijst staan, waarvan toch zeker 20 steeds weer trouw kwamen opdagen. Het programma was dit jaar weer zeer gevarieerd, we deden een paar educatieve speurtochten met opdrachten over o.a. het thema "Witte Wieven". In de winter verwendeten we de vogels met eigen geknutselde vogelvoer mannetjes, in het voorjaar kregen we de Lentekriebels met een speurtocht in het lentebos. We zetten onze beste beentjes voor met allerlei wedstrijdes van op één been staan als een ooievaar tot evenwichtsbalk als een jonge bosuil met tot slot de hulding van een echte Dwingelder Natuurkampioen Ook onze traditionele Zaagmiddag bij Staatsbosbeheer was een groot succes. Ter afsluiting luidden we de zomer in met een "Kikkerpad", waar we behalve van alles over kikkers ook het uitsluipen van libellelarven meemaakten.

Natuurclub Ruinen

De werkgroep bestaat uit Marjan Bralten en Els van Oostveen
Aangezien de seizoenen van de Natuurclub meelopen met de schooljaren, wordt hier een deel van het derde jaar en de start van het vierde jaar weergegeven van de Natuurclub. Het leden was in het derde jaar opgelopen tot ongeveer 45 kinderen, waarvan er steeds rond de 40 aanwezig waren, het vierde jaar is dat verder gestegen naar ongeveer 50 kinderen, waarvan er rond de 45 aanwezig waren elke activiteit.

In het jaar 2014 hebben we 7 activiteiten gehad. We begonnen in januari 2014 met het bouwen van 3 grote insectenhoeven op het Landgoed van Roel Tissingh in Ruinen. De kinderen zijn druk in de weer geweest in de schuur, waarna we het materiaal met trekker en wagen naar achteren hebben gebracht en in elkaar gezet: in het voorjaar waren de eerste bewoners al een feit! In de activiteit daarna hebben de kinderen geleerd over 'landschap-lezen'. Dit werd gedaan door ze met GPS naar bepaalde locaties rondom Ruinen te sturen, waar ze een kokertje moesten zoeken waarin de opdracht

verborgen was. Door de opdracht uit te voeren, werd duidelijk gemaakt waarom ze nu juist op die plek waren en wat ze daar konden zien. Erg leuk en ook leerzaam. We gaan ook elk jaar ergens op bezoek met de kinderen en dit jaar was het een bezoekje aan de Lokkerij. Een gids van de Lokkerij vertelde ons alles over de ooievaars en een gids van het Drents Landschap vertelde ons over het Reestdal, wat toch weer anders is dan de hei. Dat we ook even binnen mochten kijken bij de Havixshorst was helemaal mooi. Het jaar werd afgesloten door een gezamenlijke activiteit met de werkgroep Scharrelkids, waarbij de ouders van de kinderen ook uitgenodigd waren. De kinderen hebben boven het vuur een aantal lekkere dingen klaargemaakt, terwijl de ouders ondertussen uitleg kregen over Scharrelkids.

Het nieuwe schooljaar is in september spetterend gestart met de activiteit vissen. Wim Russchen gaf enthousiast uitleg over vissen, waarna de kinderen zelf opdrachten konden gaan doen langs de Aa. Het prachtige weer erbij zorgde voor een erg leuke middag. In oktober werd de activiteit HELLUP gedaan, waarbij de kinderen leerden over de strategieën van dieren om te overleven in de natuur, oftewel vluchten of vechten. Het jaar is al bijna traditiegetrouw afgesloten met een

werkmiddag bij SBB. Boompjes zagen en spelen op de hei, met tussendoor warme chocomel met slagroom en pepernoten.

In het jaar 2015 zijn we ondertussen gewoon verdergegaan met de eerste activiteit en staat de volgende alweer gepland. In de zomer gaan Els en ik ons beraden wat we gaan doen het nieuwe schooljaar. Door de aantallen kinderen zijn wij genoodzaakt om een andere organisatievorm te kiezen, maar daarover komt in het volgende jaarverslag vast meer te staan!

Oktobermaand Kindermaand in 2014 (plakken met plakken)

- Deze werkgroep bestaat uit Marjan Bralten, Janine Moes, Helma Meijer en Albert Henckel.

Op zondag 5 oktober 2014 was het weer zover: we gingen weer een activiteit doen in het kader van de Oktobermaand Kindermaand. Elk jaar organiseert IVN Westerveld in samenwerking met SBB een dergelijke activiteit voor deze organisatie. Dit jaar gingen we, na het grote succes van vorig jaar wederom 'plakken met plakken'. Voor de

kinderen lagen er dikke, dunne, hele kleine, ovale, rare etc. plakken hout klaar. De kinderen konden daarmee aan de slag om een mooi uiltje of andere dieren te maken. Maar we hebben ook paddenstoelen, taarten en zelfs een vliegtuig gezien.

Er waren veel kinderen, we schatten rond de 80, want we raakten de tel kwijt. De kinderen hadden hun ouders bij zich en dat samen in de werkschuur van SBB met koffie/thee en ranja

zorgde voor een heel gezellige, drukke middag.

Gelukkig hadden we versterking gekregen: Barbara Mahler had aangegeven mee te willen helpen en heeft dus direct de vuurdoop gehad. In 2015 zijn we wat nieuws van plan: we gaan proberen de kinderen te laten vlechten met takken, zodat er tezamen een mooi

kunstwerk ontstaat. Hoe en wat is nog een verrassing (inderdaad weten we zelf nog niet precies), maar ideeën zijn er genoeg!

Scharrelkids

- Deze werkgroep bestaat uit Ans Lutgerink, Barry Konijn, Inge Jager en Nelleke van der Veen.
- De werkgroep heeft dit jaar 2 maal een activiteit gedaan: we hebben meegewerkt met de seizoensafsluiting van de natuurclub Ruinen, waardoor we verzekerd waren van een ruime deelname, en we hebben in oktober een excursie georganiseerd in het Holtingerveld vanuit het Hunehuis waar weer erg weinig deelnemers op afgekomen zijn. Wij hebben hierbij onze verjaardagskist uitgeprobeerd.
- Wij concluderen uit onze ervaringen, dat het te moeilijk is om voor niet structurele excursies voldoende ouders met kinderen te trekken. We hebben besloten om daarmee te stoppen.
- Wel hebben we het materiaal dat wij zelf ontwikkeld hadden verzilverd: al onze laagdrempelige activiteiten hebben we uitgevoerd in een vaste lay-out en met de benodigde materialen ondergebracht in de zogenaamde verjaardagskist. Daaraan hebben we materiaal toegevoegd om gemakkelijk een kinderfeestje te organiseren. Die kist is te huur voor een klein prijsje.

- Daarnaast hebben wij ons via IVN Drenthe beschikbaar gesteld om op vraag van de scholen in ons werkgebied natuurochtenden te organiseren voor klassen met het materiaal uit deze kist.

ANDERE ACTIVITEITEN:

Landelijke Jeugdactiviteiten: Natuurontbijt en slootjesdag

- Mariken Hornman hield een natuurontbijt in samenwerking met Landall Green Parks, die de organisatie van het ontbijt en het verzamelen van gegadigden voor zijn rekening nam. Ontbijt aan de oever van het Canada meer, waarna een excursie volgde in de omgeving (Kale duinen en petgaten).
- Slootjesdag is georganiseerd bij de Vledder Aa. Slootjesdag viel in het water: er kwam 1 kind + zijn ouders op af.

Onderwijs: Scholenproject Buren in het Bos

Dit is de titel van een natuur-educatief schoolprogramma, dat we speciaal hebben ontworpen voor het Uffelter landgoed Ooster- en Westertzand van mevr. Pigeaud. We zijn, nu al weer tien jaar geleden, klein begonnen en we hebben het aanbod steeds verder uitgebreid. We richten ons op de echte buren van het bos: de basisscholen van Wapserveen en Uffelte. Om en om draaien ze een jaar mee: in de nazomer groep 3 en 4 met “de vreemde vogel Koeterwaal”, vlak voor de herfstvakantie de kleuters van groep 1 en 2 met “het Eekhoornpad” en in mei-juni gaan groep 5 en 6 aan de slag met diersporen, kriebelbeestjes en planten in “Buren-in-het-Bos”. De programma-onderdelen zijn uiterst gevarieerd en helemaal afgestemd op de natuur van het Ooster- en Westertzand en natuurlijk op de verschillende leeftijdsgroepen. Het is steeds weer een groot succes en de kinderen hebben er (bijna) net zo veel lol in als de zes werkgroepleden zelf. Dit jaar hadden we voor de zomervakantie nog de school van Wapserveen op bezoek. Na de vakantie was Uffelte weer aan de beurt. In alle rust konden kinderen, begeleiders en teamleden genieten van hun tocht door een prachtig zonnig herfstbos.

Onderwijs: Boomfeestdag 2014

De nationale Boomfeestdag vond dit jaar plaats op het Dwingelderveld. Op 12 maart kwamen de groepen 7 en 8 van alle 14 basisscholen uit onze gemeente naar het Dwingelderveld om zich daar een dag bezig te houden met tal van workshops met o.a. de opdrachten bomen planten etc. Net als NM, SBB en scouting verzorgde ook IVN Westerveld een workshop, namelijk over bomen (hoe bomen drinken, bomen herkennen aan vruchten en bast).

Onderwijs: Bos Natuurlijk

Op 12 september vond de jaarlijkse happening Bos Natuurlijk met ± 140 kinderen weer plaats bij SBB in Hoogersmilde, dit jaar ook met 3 vrijwilligers van IVN Westerveld. Zie verslag in de Adder van januari j.l.

Onderwijs: Woordvoerders van de Natuur

Op woensdagmorgen 24 september heeft IVN Westerveld meegewerkt aan een schoolproject “Woordvoerders van de natuur” in het NP Dwingelderveld. Een select groepje (Nelleke, Ans en Diet) ontwierpen en bemanden een van de posten met als thema “Eten uit de Natuur”. Ruim honderd kinderen van verschillende basisscholen uit de Hoogeveen (denken we) trokken in een paar uur aan hen voorbij. Ze dronken als bomen, proefden van de rijpe bessen, deden een zadenpuzzel en keken tot slot naar het resultaat van al dat eten en drinken in een mini-dieren-keutel-speurtocht. Henk Barendsen vertelde over Adders bij de stand van Staatsbosbeheer. Dit jaar kregen wij als dank voor de medewerking een DVD met filmbeelden.

Onderwijs: Highland Games

Op 24 oktober werd bij het Dwingelderveld voor middelbare scholieren een soort sportdag in en met de natuur gehouden op een veldje van SBB bij de parkeerplaats aan de rand van het Dwingelder veld. Er waren vooral IVN vrijwilligers van Hoogeveen en 1 van Westerveld.

Jeugd-Jongeren-Werk-Doe-Dag

Het consulentenschap IVN hield op 27 september de IVN-Jeugd-Doe-Dag van de Noordelijke Districten in Allardsoog. Mariken Hornman en Ans Lutgerink hebben daaraan deelgenomen. Uit het hele noorden kwamen daar jeugdbegeleiders bijeen voor diverse workshops zoals De Zevenster over gebruik van netwerken (ook digitaal) bij het opstarten van jeugdnatuurclubs, Woesteland met tips en trucs voor het begeleiden van jongeren. In de workshop duurzaamheid maakte een hoogtekaart van Nederland van hout zichtbaar welk deel van Nederland onderstroomt bij een zeewater niveau stijging.

Houten plattegrond Nederland, op niveau, maakt zichtbaar welk deel er onderloopt bij bepaalde zee niveau stijging. Ook werd inzichtelijk gemaakt hoeveel km het kost om een spijkerbroek te maken en wat alternatieven zoals wol linnen kosten. Deze dingen zijn bedoeld om aan de praat te raken.

Erfenis Natuurwerkgroep Diever

Een werkgroep bestaande uit Meindert Drijfholt, Margreet van der Valk, Ton Rutte en Albert Raven heeft het geld besteed aan een verrijdbare plantenbak voor de J.T. Seinenhof. Op 25 april werd de mobiele vlindertuin aangeboden aan de J.T Seinenhof.